

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1To/4/2020
Identifikačné číslo spisu:	2005010011
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2005010011.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča, v trestnej veci obžalovaného JUDr. H. A. pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., na verejnom zasadnutí konanom 27. júla 2022 v Bratislave, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 2T/5/2005 zo 6. apríla 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 258 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 zrušuje rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 2T/5/2005 zo 6. apríla 2020 v časti - vo výroku o treste.

Na základe § 259 ods. 3 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005 u obžalovaného JUDr. H. A., nar. XX. G. XXXX v L., trvale bytom L., W. XXXX/XX

podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd upúšťa od potrestania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom, sp. zn. 2T/5/2005 zo 6. apríla 2020 uznal obžalovaného JUDr. H. A. za vinného z trestného činu podvodu vo forme spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na skutkom základe, že

- ako osoba podnikajúca pod obchodným menom JUDr. H. A.-, spoločne s JUDr. K. H. ako osobou podnikajúcou pod obchodným menom K. H.-U., ktorý zomrel XX. C. XXXX a H. Z. zastupujúcim U., ktorý bol vylúčený na samostatné konanie, po vzájomnej dohode vytvorili združenie F., ktorého uvádzaným účelom bola realizácia bytovej výstavby v V., na ul. J., v katastrálnom území V., č. parcely

XXX/X, zapísanej na LV XXXX, a následne

v období mesiacov august 1998 až máj 1999 v V., na ul. P., v kancelárii združenia F. JUDr. H. A. alebo JUDr. K. H. uzatvorili zmluvu o budúcej zmluve s 13 záujemcami o výstavbu bytu ako stavebníkmi, a to

- 14. augusta 1998 s H. Z., ktorá JUDr. A. a JUDr. H. v hotovosti vyplatila sumu 85 000 Sk a na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložila sumu 131 610 Sk,

- 27. augusta 1998 s H. B., ktorá na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložila sumu 344 490 Sk,

- 28. augusta 1998 s Y. S., ktorá na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložila sumu 284 110 Sk a JUDr. A. v hotovosti vyplatila sumu 150 000 Sk, pričom uvedené finančné prostriedky boli jej otca E. H.,

- 4. septembra 1998 s A. J., ktorý na účet JUDr. H. uvedený v zmluve vložil sumu 202 533 Sk,

- 4. septembra 1998 s Ing. L. H., ktorý na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložil sumu 216 610 Sk,

- 24. septembra 1998 s Ing. E. Y., ktorý na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložil sumu 205 730 Sk,

- 5. novembra 1998 s C. E., ktorá JUDr. A. a JUDr. H. vyplatila v hotovosti celkovo sumu 285 000 Sk,

- 5. novembra 1998 s Ing. E. F., ktorý JUDr. A. v hotovosti vyplatil sumu 85 000 Sk,

- 9. novembra 1998 s E. P., ktorý JUDr. A. v hotovosti vyplatil sumu 235 000 Sk,

- 23. decembra 1998 s Y. F., ktorý na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložil sumu 296 554 Sk,

- 23. februára 1999 s JUDr. J. E., ktorý na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložil 4 443 820 Sk,

- 17. decembra 1999 s C. E., ktorá na účet JUDr. K. H. uvedený v zmluve vložila sumu 1 045 880 Sk,

- 9. apríla 1999 s Ing. C. Y., ktorá na účet JUDr. K. H. vložila sumu 200 000 Sk,

stavebníkom uviedli, že združenie je vlastníkom uvedenej parcely, že garantom stavby je spoločnosť P., o čom vyjadrenie zabezpečil H. Z. a že stavba bude realizovaná do konca mája 1999 alebo do konca decembra 1999, pričom vedeli, že s výstavbou ani nezačnú, neboli vlastními pozemku parcelného č. XXX/X v katastrálnom území V., nemali vydané stavebné povolenie, o ktoré požiadali až 17. júna 1999, a následne v období od 14. augusta 1998 do 14. septembra 1999 z celkovej sumy 8 211 337 Sk, ktoré poškodení poukázali na účet JUDr. K. H., alebo ktoré im odovzdali v hotovosti, sumu 1 144 873 Sk použili na vrátenie vkladov niektorým stavebníkom, zvyšok použili pre svoju potrebu a bytovú výstavbu doteraz realizovať nezačali.

Obvinení svojím konaním spôsobili H. Z. škodu v sume 216.610 Sk (7 190,13 eur), H. B. v sume 344 490 Sk (11 434,97 eur), E. H. v sume 434 110 Sk (14 409,81 eur), A. J. v sume 202 533 Sk (6 722,86 eur), Ing. L. H. v sume 216 610 Sk (7 190,13 eur), Ing. E. Y. v sume 205 730 Sk (6 828,98 eur), C. E. v sume 285 000 Sk (9 460,26 eur), Ing. E. F. v sume 85 000 Sk (2 821,48 eur), E. P. v sume 235 000 Sk (7 800,57 eur), Y. F. v sume 296 554 Sk (9 843,78 eur), JUDr. J. E. v sume 4 443 820 Sk (147 507,80 eur), C. E. v sume 1 045 880 Sk (34 716,85 eur) a Ing. C. Y. v sume 200 000 Sk (6 638,78 eur), t. j. celkovo spôsobili škodu v sume 8 211 337 Sk (272 556,45 eur).

Za to krajský súd obžalovanému podľa § 250 ods. 5 v spojení s § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c) Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, výkon ktorého podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložil za súčasného určenia skúšobnej doby vo výmere 1 rok podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona. Ďalším výrokom krajský súd podľa § 229 ods. 1 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. (ďalej len „Trestný poriadok“) poškodených E. H. a Y. F. s ich nárokmi na náhradu škody odkázal na občianskoprávne konanie.

Proti uvedenému rozsudku podal obžalovaný JUDr. H. A. odvolanie ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

Obžalovaný sám v podaní zo 14. apríla 2020 (č. 1. 2 571-2 573) uviedol, že ešte za čias, kedy veci predsedal JUDr. Vladimír Vlček, bolo jasné, že ak by aj súd uznal jeho vinu, tak z dôvodu podľa § 88 Trestného zákona nikdy nie pre kvalifikovanú skutkovú podstatu uvedenú vo štvrtom odseku, eventuálne by mu podľa § 40 ods. 1 Trestného zákona nehrozila sadzba nad 5 rokov, alebo by v zmysle § 3 ods. 2 Trestného zákona vec postúpil na priestupok, ktorý pri nepatrnom stupni spoločenskej nebezpečnosti je však premlčaný - trestnosť skutku z roku 1998 teda zanikla. Novo-vygenerovaný sudca JUDr. Martin Žovinec bol viazaný nálezmi ústavného súdu, a preto mal toto trestné konanie zastaviť buď pre prekážku spočívajúcu v rozpore s medzinárodnou zmluvou alebo pre zánik trestnosti v

zmysle § 65 Trestného zákona.

Týmto konaním podľa obžalovaného bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, nakoľko rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo vydané po 21 rokoch od údajného spáchania skutku. Po toľkých rokoch mu súd ukladá trest za čin, ktorý musí mať malú spoločenskú nebezpečnosť, lebo podmienený trest možno uložiť len za trestný čin malej spoločenskej nebezpečnosti. Napadnuté rozhodnutie ho nepresvedčilo o tom, že by niekoho uviedol do omylu, že by niekomu uviedol nepravdivé informácie, resp. že by niečí omyl využil vo svoj prospech. V čase podpisu zmlúv bol pozemok vyplatený, podaný návrh na kataster a čakalo sa na prevod, čo sa napokon aj uskutočnilo. Obžalovaný uviedol, že išlo o obdobie od návrhu na kataster do vydania listu vlastníctva, pričom každého záujemcu o tom informovali a títo to aj vlastnoručne podpísali v tzv. zázname záujemcu. Pre krajský súd bolo hlavné zistenie, že výstavba bola len predstieraná, lebo 7. júna 1999 došlo k vypovedaniu zmluvy s projekčnou organizáciou; taký dokument však neexistuje - išlo o dodatok k zmluve o dielo. Podľa obžalovaného nespôsobili škodu - orgány činné v trestnom konaní v máji 1999 hypoteticky ukončili výstavbu, spočítali vklady účastníkov, odpočítali vrátené financie a zostatok označili za škodu, hoci stavba reálne pokračovala do roku 2001. Financie označené ako „škoda“ teda boli použité na ďalšie financovanie výstavby, čo však vyšetrované nebolo a ani súd to nezaujímal. Nakoľko neklamal a nikoho nepodviedol, nemôže sa priznať k niečomu, čo nespravil. Uložený trest ho preto nemôže vychovať a zároveň nemá nič spoločné ani s generálnou prevenciou v zmysle § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Trestného zákona.

S ohľadom na neprimeranú dĺžku konania obžalovaný navrhoval postup podľa § 190 Trestného poriadku, a teda úpravu kvalifikácie skutku, čím by zanikla nutnosť formálnej obhajoby. Ustanovenie náhradnej obhajkyne teda nebolo zákonné. Krajský súd mohol vykonať hlavné pojednávanie aj bez osobnej účasti obhajoby.

Obe obhajkyne, každá ustanovená z iného dôvodu, sa ujali obhajoby proti záujmom a vôli obžalovaného. Súd donútil obhajcu konať proti zákonnej povinnosti, konať len v záujme svojho klienta a ustanovená obhajkyňa dala súhlas na čítanie zápisníc z prípravného konania bez súhlasu obžalovaného, pričom svedok (bez identifikácie; pozn. najvyššieho súdu) nebol riadne poučený v zmysle Trestného poriadku. Obhajkyňa v záverečnej reči zjavne proti vôli zastupovaného alternatívne pripustila aj rozhodnutie o uznaní viny. Konanie pred senátom JUDr. Martina Žovínca bolo zmätočné aj preto, lebo z poučení na predvolaniach vyplýva, že prvostupňový súd do 17. februára 2020 konal podľa „nového“ Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. Skúšobná doba pri použitej kvalifikácii na úplne dolnej hranici podľa názoru obžalovaného svedčí o porušení podstaty a zmyslu ukladania trestov. Ani rozhodnutie o náhrade škody zrejme nie je správne, lebo poškodení neboli do konania pripustení.

Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 226 písm. b), e) Trestného poriadku ho oslobodil spod obžaloby.

Prostredníctvom zvoleného obhajcu, JUDr. Jozefa Holiča, obžalovaný doplnil svoje odvolanie elektronicky 24. júna 2020 a poštou 25. júna 2020 (č. l. 2 595-2 635) o ďalšiu argumentáciu.

Obžalovaný namietol, že na hlavnom pojednávaní konanom 24. februára 2020 a 6. apríla 2020 bol poučený, že trestný čin sa stal v auguste 1998 až máji 1999; súd pozabudol, že až do právoplatného výroku o vine platí prezumpcia neviny a pokiaľ ho sudcovia poučovali o tom, že v minulom storočí spáchal podvod, tak porušili jeho práva.

Orgány činné v trestnom konaní vytrhli obdobie výstavby z celkového deja, ktorý sa začal vytvorením združenia, uzatváraním zmlúv a sústredovaním kapitálu potrebného na investičný zámer, a to cez objednanie inžinieringu a prípravných prác až po začatie stavebného konania. Bolo mu umožnené vyjadriť sa len k súdom určenému časovému výseku a nie o príčinách, pre ktoré sa stavebné povolenie stalo nereálne v dôsledku konania poškodeného JUDr. J. E., ktorý exekučným záložným právom zablokoval pozemok, na ktorom sa výstavba mala realizovať - tým bola akákoľvek stavebná činnosť združenia zastavená a nastal dej, kedy združenie vracalo peniaze, aby tým nahradilo spôsobenú škodu. Za dvadsať rokov nikto nechcel počuť, že do momentu úplného zabránenia vydania stavebného povolenia sa už vyplatili projekty, zálohy na inštalačný materiál, práce a pod. Práve z toho dôvodu nebola škoda uhradená všetkým klientom, ktorí neboli pripustení do trestného konania s nárokom na náhradu škody. Súd i napriek tomu rozhodol o náhrade škody. Podotkol, že bol stíhaný len preto, že nebol schopný dodržať zmluvný záväzok.

S prípravou na stavbu sa podľa obžalovaného začalo už v roku 1997 odkúpením projektu na viacpodlažné panelové domy, konzultáciami so stavebnými firmami, možnosťou zabezpečiť presné panely, zakúpením stavebného pozemku, možnosťou získania úveru, zabezpečením projekčnej organizácie, zabezpečením staviteľa, konzultáciami so všetkými budúcimi zainteresovanými atď. Odborníci v stavebníctve im projekt odobrili, pričom jediným vyhovujúcim výrobcom panelov bola firma J., s ktorou aj začali rokovať.

Úver vo výške 20 miliónov slovenských korún im bol prisľúbený Y. s podmienkou, že budú vlastníkmí pozemku vo väčšom meste blízko L., budú mať stavebné povolenie a zistený reálny záujem o byty. V tejto veci oslovili architektonický ateliér H.-H. z Y., ktorý mal pobočku v L. a ktorý im 29. júla 1998 za 28 380,- Sk vypracoval cenovú ponuku a predpokladané náklady stavebných objektov pod názvom „J. na J. v V.". Zástupca tohto ateliéru bol zároveň preveriť územný plán na stavebnom úrade, pričom sám uviedol, že v tejto veci rokovoal s Ing. arch. J. s pozitívnym výsledkom.

Stavebnú organizáciu zabezpečil JUDr. K. H., a to U.. V prvej polovici roku 1998 ich navštívil zástupca tejto firmy, H. Z., s generálnym riaditeľom P., Ing. G. S., ktorí vyjadrili záujem spolupracovať na stavbe. Záver bol ten, že stavbu uskutoční U. a Ing. G. S., tiež zástupca uvedenej spoločnosti, bude vykonávať stavebný dozor ako generálny riaditeľ P., hoci s touto garanciou obžalovaný s JUDr. K. H. z viacerých dôvodov nesúhlasil (zákon im to neukladal, zbytočne sa tým rozširoval okruh zainteresovaných subjektov, Ing. G. S. bol zástupcom U. a taká veľká firma by v porovnaní s ich realizáciami stavala „malý domček", ktorý je možné z panelov poskladať do 2 až 3 mesiacov). V tom čase našli inzerát na predaj pozemku, ktorý ponúkal jeho spoluvlastník - A. P.. Bola to len náhoda, že išlo o V..

Dokazovanie malo byť podľa názoru obžalovaného vykonané so zameraním na obdobie od augusta 1998 do mája 1999. Dňa 25. júna 1998 uzatvorili združenie podľa § 829 až § 841 Občianskeho zákonníka; subjektmi tohto združenia boli: U. ako staviteľ, JUDr. K. H. U. a E., v zastúpení JUDr. H. A.. Táto zmluva slúžila pre vnútornú potrebu a navonok ju zastupoval vždy niektorý subjekt s právnou subjektivitou. Išlo o voľnú zmluvu, kde účastníci zmluvy mohli meniť svoju činnosť podľa potreby a okolností. Počiatočné vklady pre potreby činnosti združenia boli po 200 000 Sk, ktoré sa taktiež podľa potreby mohli meniť.

Obžalovaný v zastúpení F. 21. augusta 1998 z dôvodu miestnej a osobnej znalosti uzavrel zmluvu o dielo s projekčnou organizáciou V., V., ktorej dali prednosť pred ateliérom H.-H.. Dňa 27. augusta 1998 uzavrel kúpnu zmluvu na predmetný pozemok za sumu 3 miliónov slovenských korún. Pred podpisom tejto kúpnej zmluvy spoločne s A. P. navštívili J., keďže pozemok bol zaťažený úverom. Tam im Ing. R. dala prisľúbiť, že pozemok zablokuje pred prípadnými inými záujemcami. Po vyplatení kúpnej ceny za pozemok obžalovaný podľa vlastných slov podal návrh na kataster. Krátko na to mu prišla odpoveď z katastra so zamietavým stanoviskom, pretože do návrhu neuviedol aj názov združenia a subjekty. Nakoľko U. sídlila v J. a JUDr. K. H. bol dlhodobo mimo, tak druhý návrh na kataster podal na seba, a teda na JUDr. H. A.-E. ako fyzickú osobu.

Novú zmluvu o združení podpísali 28. septembra 1998, pretože v spoločnosti E., bol aj druhý konateľ, ktorý sa venoval inej činnosti, bolo potrebné, aby pozemok vlastnil člen združenia a nakoľko došlo k zmene vkladov účastníkov združenia. V tomto „novom" združení vystupovali pôvodné subjekty a obžalovaný ako fyzická osoba. Počiatočné vklady predstavovali za U. a rovnako aj za obžalovaného 1 000 000 Sk a za JUDr. K. H. U. sumu 500 000 Sk. Okrem toho rokovali s dodávateľmi presných panelov, a to spoločnosťou J.. Obžalovaný mal na starosti dojednať cenu za jednotlivé panely a montáž. Osobný kontakt mal na starosti JUDr. K. H., ktorý pri podpise dohody v J. vyplatil ako zálohu 4 000 000 Sk. Na základe odporúčenia od iných stavebných firiem vypracovali vzor Zmluvy o budúcej zmluve. Od projekčnej organizácie dostali štúdiu bytového domu, podali inzerát a byty ponúkali na predaj.

Oponujúc zistenia súdu obžalovaný uviedol, že všetkým záujemcom vysvetlili, že predmetný pozemok je zakúpený, pričom vec sa nachádza v štádiu podania návrhu na vklad vlastníckeho práva. Informovali ich, že majú uzavretú zmluvu s projekčnou organizáciou, ktorá sa zaviazala do 4. decembra 1998 dodať stavebné povolenie. Všetkým predložili potrebné doklady a títo dostali dosť času na preverenie si nimi uvádzaných skutočností. Viedli si tzv. „záznam záujemcu", kde svojim podpisom potvrdili, že vedeli o všetkých skutočnostiach - tieto sa nachádzajú v spise.

P. boli garantom stavby. Do insolvenzie sa dostali až v roku 2001 alebo 2002. Generálny riaditeľ Ing. G.

S. vo svojej výpovedi z 25. septembra 2019 potvrdil, že v čase podpisu garancie nebol problém v prípade potreby stavbu realizovať. Zmluva o budúcej zmluve slúži primárne na uzavretie budúcej zmluvy.

Krajský súd sám vo svojom rozhodnutí uvádza, že obstarávateľ stavby sa zaviazal začať výstavbu do dvoch mesiacov od písania zmluvy o výstavbe a túto ukončiť podľa jednotlivých zmlúv v decembri 1999, máji 1999 alebo októbri 1999. Podstatný bol teda termín uvedený v zmluvách o výstavbe a nie predpokladaný termín v zmysle zmlúv o zmluve budúcej. V zmysle zmluvy o diele s projekčnou organizáciou V., bol termín odovzdania diela - stavebného povolenia 4. decembra 1998. Je pravdou, že v októbri 1998 neschválil stavebný úrad štúdiu, pričom táto bola schválená až v decembri 1998, čím vzniklo dvojmesačné omeškanie, ktoré sa už projekčnej organizácii nepodarilo dobehnúť. O tomto však boli záujemcovia o byty priebežne informovaní. Dostali odporúčanie pýtať sa na to v projekčnej organizácii, čo im Ing. arch. F. vyčítala. Na toto meškanie reagovali tým, že staviteľ H. Z. a jeden zo subjektov združenia chodil z J. najmenej dvakrát do mesiaca rokovať s projektantmi. Obžalovaný sa ako neodborník zúčastnil týchto rokovaní 14. februára 1999, 11. marca 1999 a 25. marca 1999, o čom existujú zápisy. Dňa 7. apríla 1999 obžalovaný navrhol stretnutie všetkých projektantov na 13. apríla 1999 vrátane remeselníkov, kde došlo k dohode na urýchlení prác a ďalšom rokovaní 20. apríla 1999, kde H. Z. upozorňoval na chýbajúcu časť - stavebné povolenie na cesty.

K zmluvám o uzatvorení budúcej zmluvy uviedol, že Ing. C. Y. túto zmluvu podpísala až 9. apríla 1999, kedy už bol pozemok prevezený na subjekt združenia. Orgány činné v trestnom konaní viedli vyšetrovanie do konca mája 1999, pričom už vtedy museli vedieť, že pozemok bol prevezený v marci 1999, čo dokazuje, že nikoho nechceli uviesť do omylu a že to s výstavbou mysleli vážne. Do skončenia vyšetrovania s výstavbou meškali 3 mesiace, pričom o vrátenie vkladu do konca augusta 1999 požiadali len traja záujemcovia, a to: C. J., ktorému 16. marca 1999 vrátili 83 000 Sk (nebol uvedený v rozsudku), K. H., ktorému 1. apríla 1999 vrátili 83 000 Sk (tiež nebol uvedený v rozsudku) a A. J., ktorému 12. júla 1999 vrátili 202 533 Sk. Inými slovami kto požiadal o vrátenie vkladu z akýchkoľvek dôvodov, tak tomu bol vrátený. Penalizáciu za omeškanie využil jeden záujemca, s ktorým sa dohodli na znížení ceny bytu. Celkovo ich teda bolo viac, ako sa uvádza v rozsudku.

Obžalovaný ďalej uviedol, že orgány činné v trestnom konaní sa v rámci dokazovania v čase od augusta 1998 do mája 1999 zamerali na dokazovanie sprenevery, čo im Okresný súd v Senici vrátil pre nepreukázaný úmysel, a preto neskôr zmenili právnu kvalifikáciu na podvod, prepočuli poškodených, ktorí sa odvolávali na predchádzajúcu výpoveď, zistili výšku vkladov, ktoré spočítali a označili za škodu, ktorá však v máji nemohla vzniknúť, pretože s výstavbou sa pokračovalo. Ani jeden zo svedkov alebo poškodených okrem JUDr. J. E. a jeho dcéry nepotvrdili trestný čin.

Dokazovanie podľa obžalovaného nebolo vedené k zisteniu tej skutočnosti, že 3. júna 1999 došiel do V. H. Z. (staviteľ-zástupca U.) s pracovníkmi, stavebnou technikou a nákladnými autami s tým, že v máji 1999 od projekčnej organizácie V. dostal územné rozhodnutie a projekt stavby pre stavebné povolenie. Projekty na remeslá prevzal už v marci 1999. Dostal príslub, že v júni bude stavebné povolenie, prenajal si rodinný dom na ubytovanie pracovníkov a strážený sklad niekde v bývalej V.. Mal nakúpený stavebný materiál za niekoľko miliónov. Vtedy H. Z. uistil obžalovaného, že stavba bude zrealizovaná do konca roku 1999. Začali sa výkopové práce z dôvodu nesúladu inžinierskych sietí. Asi v polovici júna 1999 sa dozvedeli, že ich zmluvná projekčná organizácia V. opomenula priložiť k podaniu návrhu na vydanie stavebného povolenia aj stavebné povolenie na komunikácie, a preto stavebný úrad konanie prerušil. Nedodanie stavebného povolenia na cesty podľa mienky obžalovaného nebolo opomenutím, ale vedené úmyslom sťažiť im podmienky, resp. donútiť ich k ukončeniu výstavby, o čom svedčí neustále meškanie s projekčnými prácami, a to že H. Z. 20. apríla 1999 na rokovaní v V. upozorňoval, že tento projekt chýba. Toto stavebné povolenie vybavil sám obžalovaný až 2. decembra 1999.

JUDr. J. E. 4. októbra 1999 podal na subjekty F. trestné oznámenie, v ktorom úmyselne uviedol nepravdivé údaje s cieľom poškodiť im. Obžalovaný poukázal na tvrdenie menovaného, že: „so združením som uzavrel zmluvu o budúcej zmluve, kde sa združenie zaviazalo, že v marci, najneskôr do 15. apríla 1999 uzavrie so mnou zmluvu o výstavbe“, pričom v zmluve o budúcej zmluve sa uvádza, že: „obstarávateľ stavby sa zaväzuje začať výstavbu do 30 dní od podpísania zmluvy o výstavbe a ukončiť výstavbu s predpokladaným termínom december 1999 v zmysle zmluvy o výstavbe“.

Poškodený JUDr. J. E. uvádzal zavádzajúce údaje ohľadom právnej subjektivity združenia ako napríklad, že stavebné povolenie na združenie F. nemôže byť vydané, lebo nemá právnu subjektivitu, že sme pri

jeho splátke nekonali na stavebnom pozemku, pričom do zápisnice o výsluchu z 30. novembra 2000 uviedol: „Ja som sa v mesiaci jún 1999 ubezpečil na mieste výstavby, či tomu tak je, a keď som videl, že skutočne sa vyvíja stavebná činnosť, tak som 6. júla 1999 uhradil splátku". Na základe tohto trestného oznámenia orgány činné v trestnom konaní začali trestné stíhanie a vzniesli obvinenie subjektom združenia - podľa obžalovaného si vytvorili skutkové okolnosti, aby zodpovedali určitej právnej kvalifikácii a prianiu oznamovateľa, čomu aj prispôbili dokazovanie. Dňa 29. januára 2020 prevzal upovedomenie o podaní obžaloby na Okresný súd Trnava pre trestný čin sprenevery formou spolupáchateľstva. Následne v septembri mu bolo doručené uznesenie, v ktorom sa uvádza, že sudcovia Okresného súdu Trnava vyslovili v tejto veci svoju predpojatosť, nakoľko v nej vystupuje ako poškodený JUDr. J. E., ktorý ako exekútor pôsobí v V. a väčšina z tamojších sudcov ho pozná. V prípade sudkyne JUDr. Kataríny Stanislavskej sa stalo, že ju v mieste bydliska vyhľadal poškodený a zaujímal sa o predmetnú vec, nakoľko je známy jej otca. Advokát JUDr. Gabriel Stanislavský bol pritom do roku 2014 ustanovený obhajovať jedného zo subjektov združenia F., už nebohého H. Z., pričom zároveň v súdnom spore zastupoval aj jednu z poškodených - H. Z., pri vymáhaní pohľadávky v súvislosti s týmto konaním. Táto trestná vec bola odňatá Okresnému súdu Trnava a prikázaná Okresnému súdu Senica, ktorý ju podľa § 188 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vrátil prokurátorovi na došetrenie. Obžalovaný 20. decembra 2004 dostal upovedomenie z Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, že bude naďalej stíhaný za trestný čin podvodu formou spolupáchateľstva. Do podania obžaloby bola okolnosť právnej subjektivity ako dôkaz toho, že sa dopustili podvodu. Ak by však orgány činné v trestnom konaní pochopili, že sa mýlia, nedošlo by ani k začatiu trestného stíhania. Vzniklo to trestným oznámením JUDr. J. E., ktorý zrejme s úmyslom dezinformovať orgány činné v trestnom konaní vo všetkých bodoch uvádzal nepravdivé údaje o právnej subjektivite združenia F.. Menovaný 20. marca 2000 podal na združenie podnet o vydanie bezdôvodného obohatenia, kde uviedol, že zmluvy o budúcich zmluvách uzavrel so združením, ktoré nemá právnu subjektivitu, a teda všetky zmluvné vzťahy sú neplatné od počiatku. Pritom je zaujímavé, že mu Okresný súd Bratislava V vyhovel. Opravil to až odvolací súd, ktorý uviedol, že združenie F. nemá právnu subjektivitu zo zákona, ale vždy združenie v zmluvných vzťahoch zastupoval subjekt s právnou subjektivitou.

Stavebné povolenie podľa obžalovaného bolo vydané 15. februára 2000, čiže združenie vlastnilo stavebný pozemok, malo vydané stavebné povolenie, spĺňalo podmienky úveru zo Y, resp. nebol problém nájsť investora v prípade odmietnutia výstavby H. Z.. Do pracovného pomeru prijal staviteľa Ing. E. F. a začali s prípravou stavby. Oslovili aj predchádzajúcich záujemcov, ktorým započítali predchádzajúce vklady a hľadali nových. Približne v apríli 2000 sa dozvedel, že JUDr. J. E. naňho 1. marca 2000 podal návrh na predbežné opatrenie so zákazom akokoľvek nakladať s pozemkom, ktoré aj bolo vydané 10. júna 2000. Na základe odvolania obžalovaného toto opatrenie súd zrušil 31. októbra 2000. Medzičasom 10. mája 2000 si JUDr. J. E. protiprávne privlastnil časť pozemku podľa svojho uváženia, dal vypracovať geometrický plán a znalecký posudok na sumu 333 300 Sk, ktoré do súčasnosti nezaplatil. Nakoniec túto časť pozemku odpredal pravdepodobne za sumu 4 000 000 Sk. Proti tomuto nesprávnemu úkonu bol podaný prokurátorský protest, avšak v tom čase v V. nebolo možné proti JUDr. J. E. uspieť. Ostávala tak jediná možnosť, dohodnúť sa s ním na spoločnej výstavbe, čo však rázne odmietol. Z tohto dôvodu sa rozhodol zostávajúcu časť pozemku odpredať a vyplatiť vklady záujemcov. Po všetkých ťažkostiach a neperspektíve výstavby 28. marca 2001 uzavrel kúpnu zmluvu s Ing. E. F. na sumu 3 000 000 Sk a po preverení, že pozemok nemá záznam v liste vlastníctva, ju 11. apríla 2001 doručil katastrálnemu úradu. V dodatku kúpnej zmluvy bolo uvedené: „V zmysle odkazu uvedenej kúpnej zmluvy č. III. sa kupujúci zaväzuje vyplatiť finančné čiastky kúpnej ceny na účet osôb v zmysle zoznamu a osobným jednaním upresnených čiastok". Dňa 10. januára 2002 mu bolo doručené rozhodnutie katastra, ktorým zamietol návrh na vklad z dôvodu, že na liste vlastníctva č. XXXX sú v časti C. zapísané upovedomenia o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti. Obžalovaný zistil, že JUDr. J. E. 8. februára 2001 požiadal Okresný súd Bratislava V o udelenie poverenia k vykonaniu exekúcie, kde bola oprávnená R. vo výške cca 20 000 Sk; išlo o nejaké staré penále. Obžalovaný podal viacero podnetov, pričom Okresný súd Bratislava V až 12. februára 2004 vydal uznesenie o zastavení exekúcie. Až následne sa mu teda podarilo prediť pozemok a takto získané prostriedky použiť na vrátenie záujemcom. Až tým sa skončila výstavba predmetnej nehnuteľnosti. Kúpna zmluva podľa obžalovaného bola podpísaná 27. augusta 1998, bol aj podaný návrh na všetkých členov združenia, pričom tento bol vrátený len z toho dôvodu, že tam uviedol aj názov združenia.

Orgány činné v trestnom konaní by to mali preveriť, no tieto do spisu založili iba kúpnu zmluvu z 1. marca 1999.

K bodom 26. až 27. rozsudku obžalovaný uviedol, že svedkyňa Ing. arch. U. F. nevypracovávala projekt, a preto nemohla vedieť, čo bolo odovzdané H. Z.. Ten ako skúsený projektant vedel, čo je dôležité a konal najmenej dvakrát do mesiaca s jednotlivými projektantmi. Povolenie stavby „J.“ vybavili dve projekčné organizácie a to H.-H. a aj V., inak by projektanti projekt nemohli realizovať. Je však pravdou, že územné rozhodnutie a projekt stavby na stavebné povolenie prevzali až v máji 1999, teda s trojmesačným oneskorením, a to z dôvodu meškania projekčných prác, najmä neschválením štúdie. Výpočutá bola len Ing. arch. U. F., ktorá sa nepodieľala na projektovaní a Ing. arch. J. F., ktorý projektoval štúdiu a potvrdil omeškanie. Realizátori projektu výpočutí neboli, čo obžalovaný pokladá za zásadné, lebo len oni vedeli, čo a kedy bolo vypracované a odovzdané.

K bodu 29. rozsudku obžalovaný odkázal na vlastné zistenia krajského súdu, že obstarávateľ sa zaviazal začať s výstavbou do dvoch mesiacov od podpisu zmluvy o výstavbe, že termíny v zmluve boli predpokladané a platili tie, ktoré by boli uvedené v zmluve o výstavbe.

K bodu 30. rozsudku uviedol, že Ing. G. S. vykonával úlohy stavebného dozoru na základe dohody, no vyplývalo mu to aj ako spoločníkovi U.. O ukončenie stavebného dozoru požiadal až v roku 2003, kedy stavba už nemohla byť realizovaná z dôvodu blokácie pozemku na katastri.

K bodu 31. rozsudku poznamenal, že garantom stavby boli P.. Ak by teda staviteľ z nejakého dôvodu svoju činnosť nerealizoval, nastúpil by garant. V ich prípade takéhoto garanta nepotrebovali, a preto s ním neuzatvárali žiadne zmluvy.

K bodu 32. rozsudku obžalovaný uviedol, že sa priznáva, že na pozemku sa robili práce v rozpore so stavebným zákonom. Pod zámienkou hľadania inžinierskych sietí v skutočnosti realizovali výkop základov, čo však v tom čase robila každá stavebná firma z dôvodu urýchlenia prác. V júni 1999 bol teda pozemok pripravený na príchod ťažkej stavebnej techniky, len sa čakalo na stavebné povolenie.

K bodom 33. až 37. rozsudku uviedol, že peniaze boli najmä u H. Z., ktorý za ne nakúpil stavebný materiál, platil pracovníkov, techniku a ďalšie náklady spojené s výstavbou. Problém je, že menovaný na radu svojho obhajcu, JUDr. Stanislavského, ktorý bol voči združeniu zaujatý, odmietol vypovedať.

Na margo záveru, že nemali uzatvorenú zmluvu so stavebnou firmou, ktorá by stavbu realizovala, obžalovaný uviedol, že súd ani po skončení dokazovania nevedel, kto je realizátor stavby, hoci sa všade uvádza, že je to U.. Nielen odôvodnenie napadnutého rozsudku je v tomto smere zmätočné, keďže z poučení na predvolaniach vyplýva, že súd až do 17. februára 2020 konal hlavné pojednávania podľa Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. Je taktiež nepochopiteľné, že členka senátu - JUDr. Janka Klčová, bola na posledné dve pojednávania, kde sa ukončilo dokazovanie a rozhodlo, vymenená za Mgr. Kristínu Ferenciovú.

Zmeny zákonných sudcov a predsedov senátu urobili konanie neprehľadným a od podania obžaloby sa niekoľko rokov vôbec nekonalo. Až JUDr. Vladimír Vlček vykonal dokazovanie a dotiahol vec do štádia ukončenia dokazovania. Inicioval možné ukončenie trestného stíhania tak, že pri uznaní viny ponúkol využiť judikát o uložení trestu pod dolnú hranicu. S navrhovaným trestom v trvaní 3 roky s probačným dohľadom alebo vo výmere 2 rokov s odkladom výkonu trestu odňatia slobody na skúšobnú dobu 3 rokov však obžalovaný nesúhlasil. Uloženie akéhokolvek trestu bolo v rozpore s jeho presvedčením o nevine.

Podľa obžalovaného súd konal v rozpore s jeho právom na prerokovanie veci v primeranej lehote. Krajský súd mal pritom nálezom ústavného súdu prikázané konať bez prietáhov. V tom čase predseda senátu JUDr. Pavol Sládok porušil prezumpciu neviny, keď vyhlásil, že tu nejde o občianskoprávny vzťah a vyhlásil odsudzujúci rozsudok, hoci neskôr sa priklonil k oslobodzujúcemu rozsudku, no zomrel. Z nových predsedov senátu žiaden neakceptoval ponuku na zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Reagované nebolo ani na jeho návrh, že súd nesmie trvalo porušovať jeho právo na skončenie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Bez reakcie ostalo aj to, že predseda senátu po prevzatí veci musí skúmať možné prekážky v konaní a aktuálnosť právneho posúdenia trestného činu po zmene hmotnoprávných predpisov - či nový Trestný zákon nie je priaznivejší aj z pohľadu § 88, § 3 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, aby podľa § 190 ods. 1 Trestného poriadku oznámil, že po 15 rokoch už pre zníženie nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť bude konať podľa § 250 ods. 3, a potom ods. 1 Trestného zákona. Už JUDr. Vladimír Vlček a aj JUDr. Pavol Sládok ponúknutým trestom proklamovali, že sú splnené podmienky ukladať trest pod 5 rokov. Takýto

trest pritom možno uložiť len vtedy, ak okolnosti prípadu a súhrn právnych skutočností v zmysle § 3 ods. 4 Trestného zákona znižujú stupeň nebezpečnosti na malú, ale ešte vyššiu než nepatrnú.

Ak by sa materiálny stav (dnes materiálny korektív) premietli do oznámenia o inom právnom posúdení skutku, skončil by sa režim nutnej obhajoby (keďže hrozba trestom by nebola viac ako 5 rokov) a nevytvorila sa situácia, kedy obžalovaný a jeho obhajca prestali mať záujem spolupracovať na porušovaní práva na konanie bez prietahov. Oprávnený právny nárok ako sprotivenie pojal už JUDr. Pavol Sládok, ktorý si vynucoval účasť obžalovaného, ale najmä jeho obhajcu na hlavnom pojednávaní. Ukladal pokuty a opatrením ustanovil náhradnú obhajkyňu, hoci vtedy už s istotou reálny režim nutnej obhajoby neexistoval. Po nástupe nového predsedu senátu, JUDr. Martina Žovince, došlo k zásadnému nepochopeniu postupného znižovania stupňa nebezpečnosti trestného činu.

V čase vyhlásenia rozsudku i napriek tomu, že nebola naplnená skutková podstata podvodu, súd uznal jeho vinu pre trestný čin v sadzbe, ktorá po 21 rokoch nemá materiálnu podmienku na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty. Vina podľa § 250 ods. 4 alebo ods. 5 Trestného zákona nikdy nemohla byť vyhlásená zákonne. Mimoriadne znižujúce ustanovenie § 40 Trestného zákona nepostihuje zníženie stupňa spoločenskej nebezpečnosti a vôbec nekorešponduje s obsahom § 88 Trestného zákona. Rozsudok v časti výroku o vine je nezákonný. Krajský súd porušil ustanovenie § 258 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, nakoľko skutok nie je trestným činom a pre prekážku ultima ratio občianskoprávny vzťah nemôže byť predmetom výroku o vine. Ad eventum, lebo skutok nie je trestným činom z dôvodu, že stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť je nepatrný a taký s poukazom na § 3 ods. 2 Trestného zákona nie je trestným činom, pričom ak by bol priestupkom, tak toho času je už premlčaný.

Okrem toho po 21 rokoch riadneho života vyznieva uložený trest ako neúčelné a neodôvodnené gesto mocenského aparátu v štáte, ktorý sa v zmysle ústavy hrdí prívlastkom demokratický a právny. Krajský súd podľa obžalovaného porušil aj § 258 ods. 1 písm. e) a f) Trestného poriadku tým, že poškodení si uplatnili v trestnom konaní nárok na náhradu škody riadne a včas, no JUDr. Pavol Sládok ich nepripustil do konania a preto súd nemal výrok o ich odkázaní na konanie v občianskoprávných veciach vôbec vyhlásiť.

S poukazom na čl. 6 ods. 1 Dohovoru obžalovaný uviedol, že po tom, čo Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom vyslovil porušenie práv obžalovaného a prikázal súdu konať bez zbytočných prietahov, tento nepochopil, že v porušovaní práv nesmie pokračovať. Ak vytýčil ďalšie hlavné pojednávanie, tak týmto úkonom opäť porušil právo obžalovaného na skončenie veci v primeranej lehote. Konať mohol iba mimo hlavného pojednávania a nesmel týrať a porušovať právo obžalovaného. Dodal, že prípadným verejným zasadnutím sa aj odvolací súd dopustí porušenia jeho práva na skončenie veci v primeranej lehote. Ponechal preto na úvahu, aby odvolací súd na neverejnom zasadnutí zrušil napadnutý rozsudok a zastavil trestné stíhanie podľa § 11 Trestného poriadku a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Odôvodnenie odvolania obžalovaného súdu doručila aj ustanovená obhajkyňa, JUDr. Jana Kubáňová, uvádzajúc, že škoda v tomto prípade nevznikla konaním obžalovaného, ale bola spôsobená viacerými faktormi, ktoré boli nezávislé od jeho vôle. Zdôraznila, že záujemcovia pri uzatváraní zmlúv o budúcej zmluve mali všetky relevantné informácie, ktoré si mohli overiť bez väčšej námahy, pričom jednotlivé zmluvy nepodpisovali pod tlakom, ale s niekoľkodňovým odstúpením. Ak záujemcovia mali nejaké pochybnosti v tomto smere, mohli si overiť údaje zapísané na dotknutom liste vlastníctva. Záver ohľadom vlastníctva pozemku nemožno vyhodnotiť tým spôsobom, že poškodení boli uvedení do omylu a že išlo o skutočnosť, ktorú možno považovať za dôležitú pri rozhodovaní sa poškodených uzavrieť zmluvu o budúcej zmluve. Pokiaľ ide o vydanie územného rozhodnutia (o umiestnení stavby), tak táto okolnosť nebola zapríčinená obžalovaným, ale projektovou spoločnosťou, ktorá k tomu nedodala všetky potrebné doklady.

V období podpisovania a uzatvárania zmlúv o zmluve budúcej mal obžalovaný zámer vystavať bytový dom, a teda nemožno tvrdiť, že by nemal žiadnu záruku, že s výstavbou bytového domu budú môcť začať a že táto bude orgánom štátnej správy povolená. Jeho úmyslom bolo zabezpečiť klientom - poškodeným nehnuteľnosti na bývanie za rozumnú cenu. Úmysel obžalovaného zrealizovať výstavbu deklaruje: komunikácia s projektovou spoločnosťou, zakúpený projekt, zakúpený pozemok na výstavbu, konanie o územné rozhodnutie ako aj stavebné povolenie, objednávka materiálu HEBEL a prípravné práce na pozemku. Dôležitým faktom je aj to, že zálohy boli poškodeným postupne vracané v prípade odstúpenia od zmlúv.

Podľa obžalovaného vlastné zistenie krajského súdu o tom, že zostatok finančných prostriedkov si obžalovaní rozdelili medzi seba, resp. s ním naložili spôsobom, ktorý nie je možné presne určiť pre neexistenciu relevantných účtovných dokladov, vyvracia názor súdu, že sa obohatil na úkor poškodených, resp. obohatil niekoho iného. Obžalovaný vyjadril nesúhlas so záverom, že mu podvodné konanie prinieslo vlastníctvo pozemku za kúpnu cenu 3 000 000 Sk, nakoľko daný pozemok kupoval skôr a za vlastné prostriedky.

Obžalovaný zdôraznil, že nikoho nechcel uviesť do omylu, nemohol ovplyvniť projektantov, neskoré dodanie projektov, preorientovanie sa na tvárnice HEBEL, zmenu projektu podľa požiadaviek poškodeného JUDr. J. E., zrušenie fondu rozvoja bývania a iné. Dodal, že po viac ako 20 rokoch od spáchania skutku je stupeň spoločenskej nebezpečnosti tohto trestného činu nepatrný.

V súlade s uvedeným navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 285 písm. b) a f) Trestného poriadku ho oslobodil spod obžaloby.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací po zistení, že do úvahy neprichádza zamietnutie odvolania podľa § 253 ods. 1 Trestného poriadku ani zrušenie napadnutého rozhodnutia z dôvodov uvedených v § 253 ods. 3 Trestného poriadku, preskúmal v zmysle § 254 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohol obžalovaný podať odvolanie [§ 246 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku], ako i správnosť postupu konania, ktoré tomuto rozsudku predchádzalo, prihliadajúc pritom aj na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného JUDr. H. A. je čiastočne dôvodné.

Najvyšší súd konštatuje, že krajský súd v intenciách § 2 ods. 5 Trestného poriadku náležite zistil skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom pre daný typ rozhodovania, pričom dôkazy hodnotil v súlade s kritériami uvedenými v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, čím zároveň dospel k správny skutkovým ako aj právnym záverom.

Krajský súd svoje skutkové zistenia, ako aj právne úvahy súvisiace s výrokom o vine, podrobne vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, neopomínajúc obhajobné námietky obžalovaného. Najvyšší súd si tam uvedené závery osvojil, a preto na ne v celom rozsahu odkazuje. S ohľadom na odvolanie obžalovaného však považuje za potrebné vyjadriť sa k novým skutočnostiam, ako aj tým, ktoré už zazneli, avšak boli osobitne zdôraznené.

Primárna námietka obžalovaného založená na tvrdení, že nikoho neuviedol do omylu (a tým sa obohatil na škodu cudzieho majetku vo veľkom rozsahu) bola vykonaným dokazovaním spoľahlivo vyvrátená. Ani najvyšší súd nemá pochybnosť o tom, že sa obžalovaný spoločným konaním dopustil skutku uvedeného vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Obžalovaný spoločne s ďalšími dvomi osobami vytvoril združenie F., pod hlavičkou ktorého s trinástimi záujemcami o výstavbu bytu uzatvorili zmluvu o budúcej zmluve, deklarujúc im také skutočnosti, ktoré ovplyvnili ich záujem túto zmluvu uzavrieť a na jej základe im uhradiť zálohové platby (ako je to konkrétne uvedené v skutku), pričom už v čase uzatvárania týchto zmlúv dobre vedeli, že nimi uvádzané a pre dotyčných záujemcov rozhodné skutočnosti sa nezakladajú na pravde a že svoje záväzky objektívne nemôžu splniť.

Združenie F. sa v predmetných zmluvách zaviazalo začať s výstavbou do dvoch mesiacov od podpísania zmluvy o výstavbe (u poškodených JUDr. J. E. a C. E. do 30 dní, resp. jedného mesiaca) a túto ukončiť s predpokladaným termínom uvedeným v jednotlivých zmluvách buď v máji 1999, októbri až novembri 1999 alebo decembri 1999. V týchto zmluvách označené združenie vyhlásilo, že je vlastníkom pozemku, na ktorom sa má výstavba danej nehnuteľnosti realizovať, že túto bude realizovať stavebná firma U. a stavebný dozor zabezpečí spoločnosť P.. Združenie sa v prevažnej väčšine zmlúv o uzatvorení budúcej zmluvy zaviazalo uzavrieť so záujemcami zmluvu o výstavbe do 60 dní od podpísania danej zmluvy, ojedinele do 5 dní po získaní stavebného povolenia alebo v aktuálnom čase.

Obžalovaný JUDr. H. A., resp. JUDr. K. H. uzatvárali so záujemcami o výstavbu bytu zmluvy o budúcej zmluve za vyššie uvedených podmienok od 14. augusta 1998 (počnúc H. Z.) do 9. apríla 1999 (s Ing. C. Y.), hoci pozemok, na ktorom sa výstavba nehnuteľnosti mala realizovať, sa do osobného vlastníctva obžalovaného JUDr. H. A. dostal až 25. marca 1999 (č. l. 409). Obžalovaný v odvolaní sám uvádza, že jedine poškodená Ing. C. Y. zmluvu o budúcej zmluve podpísala v čase (9. apríla 1999), kedy vlastníkom pozemku už bol subjekt združenia. Aj v tomto prípade sa však v tejto zmluve (tak ako vo všetkých) nepravdivo uvádza, že vlastníkom pozemku je obstarávateľ stavby F. (združenie bez právnej subjektivity) a nie obžalovaný JUDr. H. A..

Z listinných dôkazov vyplynulo i to, že v čase, kedy dochádzalo k podpisovaniu zmlúv o budúcej zmluve, združenie F. nedisponovalo ani dokumentáciou potrebnou na vydanie územného rozhodnutia, pričom k podpisu zmluvy o dielo na jej vyhotovenie spoločnosťou V., došlo až 21. augusta 1998 (č. l. 523-527) a teda po podpise prvej zmluvy o budúcej zmluve s H. Z.. Zo zmluvy so spoločnosťou V., vyplýva, že táto sa zaviazala dodať prvú časť dokumentácie (predprojektovú prípravu) F. 21. septembra 1998 a druhú časť dokumentácie (projekt stavby pre vydanie územného rozhodnutia) do 30 dní od odsúhlasenia štúdie. Svedkyňa Ing. arch. U. F. ako vtedajšia konateľka spoločnosti V., vo svojej výpovedi (č. l. č. l. 152-3) potvrdila dodržanie termínu prvej časti dokumentácie, ďalej uvádzajúc, že táto štúdia bola odsúhlasená 14. decembra 1998 a projekt pre územné konanie bol odovzdaný 25. januára 1999 a územné rozhodnutie vydané 21. mája 1999.

Pokiaľ obžalovaný v odvolaní spochybnil skutočnosti uvádzané svedkyňou Ing. arch. U. F. s tým, že ona nevypracovávala projekt, a preto nemohla vedieť, čo bolo odovzdávané, nakoľko na projektovaní sa podieľal Ing. arch. J. F. (zo spoločnosti V.), tak toto tvrdenie považuje najvyšší súd za neopodstatnené aj preto, že ostatne menovaný svedok jasne vypovedal (č. l. 155-6), že všetky projekty podľa predmetu plnenia pre stavebné povolenie boli zo strany vyhotoviteľa dodané v dohodnutom termíne. K problémom v súvislosti s odsúhlasením prvej časti projektovej dokumentácie uviedol, že táto bola vypracovaná plne v súlade s požiadavkami F. a keď nebola odsúhlasená, bola urgentne prepracovaná podľa požiadaviek mesta, pričom táto prepracovaná štúdia bola vzápätí odsúhlasená. K vydaniu územného rozhodnutia 21. mája 1999 podľa tohto svedka došlo až po tom, ako boli vyjasnené vlastnícke vzťahy k pozemku, na ktorom sa mala výstavba realizovať; toto nemohla spoločnosť V., nijako ovplyvniť.

Sumarizujúc, ešte pred vydaním územného rozhodnutia o umiestnení stavby 21. mája 1999 (č. l. 537-541), bez ktorého by nebolo možné vydať stavebné povolenie, obžalovaný JUDr. H. A. s JUDr. K. H. uzavreli zmluvy o budúcej zmluve so všetkými trinástimi poškodenými v tejto veci. Z vykonaných dôkazov ďalej vyplynulo, že žiadosť o stavebné povolenie bola podaná 17. júna 1999 (č. l. 415-417) a vydané bolo až 15. februára 2000 s tým, že právoplatnosť nadobudlo 22. marca 2000 (č. l. 427-430).

Celkom správne v tejto súvislosti krajský súd podotkol, že obžalovaný v čase uzatvárania zmlúv o budúcej zmluve nemal žiadnu záruku, že s výstavbou bytového domu budú vôbec môcť začať, že táto stavba bude orgánom štátnej správy povolená, pretože na jej realizáciu nedisponovali ani len územným rozhodnutím o umiestnení stavby.

Obžalovaný JUDr. H. A. sa v odvolaní obhajoval tým, že nimi formálne deklarované informácie o stave projektu výstavby bytového domu boli takpovediac „len na papieri“ a že všetkým záujemcom - poškodeným poskytli skutočné informácie o stave projektu (vlastníctve pozemku ako aj fázach projektovej dokumentácie), čo má preukazovať tzv. „záznam záujemcu“, ktorý si viedli. Takúto verziu udalostí však nepotvrdil žiaden z poškodených.

V tejto súvislosti možno poukázať na skutočnosti uvádzané poškodenými, keď napríklad poškodený JUDr. J. E. okrem iného vypovedal (č. l. 2 297 a 66-69), že asi koncom júla 1999 zistil, že združenie F. v čase podpisania zmlúv a ani v dobe uhradenia splátok nebolo vlastníkom pozemku, na ktorom sa mala výstavba realizovať. Zistil tiež, že na stavbu nie je vydané stavebné povolenie a že žiadosť oň podali až v júni. Niekedy v auguste 1999 sa zároveň dozvedel, že F. je vlastne občianske združenie uzatvorené podľa Občianskeho zákonníka. Dovtedy si myslel, že ide o živnosť JUDr. K. H.. O svojich zisteniach informoval všetkých účastníkov združenia a tí ho stále ubezpečovali, že stavebné povolenie zabezpečia a

výstavbu zrealizujú. Neskôr zistil, že pozemok, na ktorom sa mala stavba realizovať, nekúpilo združenie F., ale výlučne JUDr. H. A.-E. a že účet, na ktorý s dcérou vložili peniaze nie je účtom združenia, ale podnikateľským účtom JUDr. K. H.-U.. Obžalovaný mu uviedol, že tento účet je zrušený a peniaze boli prevedené, avšak nevedel povedať kam. Poškodený ďalej vypovedal, že sa sám angažoval o vydanie stavebného povolenia, nakoľko si myslel, že problémy s jeho vydaním bránia združeniu zrealizovať výstavbu; ani po jeho vydaní však s poškodeným nikto neuzatvoril zmluvu o výstavbe (č. I. 2 297 a 66-69).

Poškodená JUDr. C. E. uviedla (č. I. 2 296 a 80-81), že v čase uhradenia splátok si myslela, že účet, na ktorý poslala splátky, je účet firmy F. a nie JUDr. K. H., pričom nemala vedomosť, že F. nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa mala výstavba realizovať.

Poškodená H. Z. na hlavnom pojednávaní vypovedala (č. I. 2 372), že podľa vyjadrení JUDr. K. H. a obžalovaného JUDr. H. A. mala byť bytovka postavená veľmi rýchlo, možno do pol roka. Podobne vypovedala aj poškodená Y. S. (č. I. 2 372-2 373), že dvaja páni - na ktorých mená si nevedela spomenúť, sa prezentovali tak, že majú vo vlastníctve pozemok, že majú projekty a povolenia, čo v tej dobe považovala za dôležité. Tvrdili jej, že bytový dom bude postavený približne do roka.

Z výpovedí poškodených teda jasne vyplýva, že obžalovaný, resp. členovia združenia F., pred nimi predstierali existenciu okolností, ktoré boli v rozpore s objektívnou realitou a ktoré pre ich záujemcov boli nanajvýš dôležité pri rozhodovaní, či s nimi vstúpia do zmluvného vzťahu.

Čo sa týka termínov samotnej výstavby, obžalovaný namietol, že podstatný bol termín začatia výstavby uvedený v zmluve o výstavbe, ktorú mali záujemcovia podpísať a nie termíny v zmluvách o budúcej zmluve, v ktorých sa obstarávateľ stavby zaviazal začať s výstavbou do dvoch mesiacov (do 30 dní u poškodeného JUDr. J. E. a do jedného mesiaca u poškodenej C. E.) od podpísania zmluvy o výstavbe. Uvedené zodpovedá skutočnosti, avšak to nič nemení na tom, že v týchto zmluvách sa obstarávateľ stavby zaviazal dokončiť stavbu v termíne (viď vyššie), ktorý nebol fixovaný na splnenie ďalšej skutočnosti; ten bol pre záujemcov lákavý, pričom obžalovaný musel vedieť, že ho nie je schopný dodržať.

V zmluvách o budúcných zmluvách obstarávateľ stavby F. okrem iného vyhlásil, že výstavbu bude realizovať stavebná firma U. a jej garantom, resp. stavebným dozorom bude spoločnosť P., za ktorú bol oprávnený konať svedok Ing. G. S.. Obžalovaný vo svojom odvolaní osobitne podotkol, že menovaný svedok na hlavnom pojednávaní potvrdil, že v čase podpisu garancie (13. augusta 1998, č. I. 362) nebol problém v prípade potreby stavbu realizovať. Z výsluchu tohto svedka na hlavnom pojednávaní však vyplynulo (č. I. 2 349-50), že žiadne konkrétne podklady, ktoré sa mali týkať predmetnej stavby nedostal, len pánovi H. Z. (ktorý bol jeho kamarát a s ktorým sa dlho poznal) na jeho žiadosť vystavil písomné potvrdenie, že takúto výstavbu sú schopní zrealizovať. Dňa 1. júna 2000 im prišla písomná výzva od obžalovaného JUDr. H. A., že ako kvázi garant stavby majú začať s výstavbou bytov, avšak na to reagovali tým spôsobom, že medzi nimi nedošlo k uzatvoreniu žiadneho zmluvného vzťahu, a teda že nemôžu vyhovieť jeho výzve. Následne ho už nikto v tejto veci nekontaktoval. Uvedené aj podľa odvolacieho súdu potvrdzuje, že združenie F., resp. obžalovaný s JUDr. K. H. a H. Z. nemali skutočný záujem predmetnú stavbu realizovať.

Obžalovaný v odvolaní uvádzal, že z dôvodu urýchlenia prác, pod zámienkou hľadania inžinierskych sietí, ešte pred vydaním stavebného povolenia v skutočnosti realizovali výkop základov, a teda že v júni 1999 bol pozemok pripravený na príchod ťažkej techniky, len sa čakalo na stavebné povolenie. Z dokazovania však vyplynulo, ako na to už správne poukázal aj súd prvého stupňa, že po nadobudnutí právoplatnosti stavebného povolenia U. a ani žiaden z členov združenia F. nezačal s realizáciou stavebných prác.

Napriek vyššie uvedenému U. 27. júla 1999 vystavila faktúru na sumu 2 200 000 Sk, ktorou fakturovala odberateľovi F. túto sumu ako zálohu za zrealizované stavebné práce na „J.“ (č. I. 243). Táto faktúra aj

bola sčasti, to vo výške 1 600 000 Sk, uhradená z účtu JUDr. K. H., hoci práce na pozemku v takejto hodnote vykonané neboli (porovnaj s č. l. 222-229). Okrem toho ešte predtým z účtu JUDr. K. H. boli na účet U. poukázané sumy 200 000 Sk a 980 000 Sk - dokopy 2 780 000 Sk. Tieto finančné operácie celkom vhodne charakterizoval krajský súd v napadnutom rozhodnutí, keď uviedol (na str. 21, bod 34), že ich nemožno považovať za nič iné, ako za spôsob prevodu časti peňažných prostriedkov, vyzbieraných záloh na budúcu cenu bytov, z účtu jedného člena združenia F. na účet iného člena združenia, ktorý je maskovaný ako platba vyplývajúca z podnikateľskej činnosti. Ako už poznamenal súd prvého stupňa, finančné prostriedky, ktoré neboli použité v súvislosti deklarovaným účelom združenia, si jeho členovia rozdelili medzi seba, resp. s ním naložili spôsobom, ktorý pre neexistenciu relevantných účtovných dokladov nie je možné presne špecifikovať. Bez pochybností však možno povedať, že ich nepoužili na dosiahnutie účelu združenia a ani na vrátenie zaplatených zálohových platieb zostávajúcej časti poškodených, voči ktorým si svoje zmluvné záväzky nesplnili.

Uvedeným spôsobom teda obžalovaný JUDr. H. A. spoločne s ďalšími osobami úmyselne uviedol poškodených do omylu, čím sa zároveň obohatil na ich škodu vo výške nimi zaplatených záloh, a to v celkovej výške presahujúcej škodu veľkého rozsahu podľa § 89 ods. 11 Trestného zákona.

Obžalovaný sa v odvolaní obšírne venoval okolnostiam, ktoré predchádzali a nasledovali po skutkovom deji relevantnom z hľadiska naplnenia znakov trestného činu podvodu - na podporu svojej obhajoby, že to s výstavbou mysleli vážne. Obžalovaný už v rámci konania pred súdom prvého stupňa uvádzal viaceré okolnosti, ktoré mali zapríčiniť zdržanie výstavby. Na strane druhej ku konaniu, ktoré mu bolo kladené za vinu, uviedol v podstate len toľko, že všetci poškodení boli informovaní o podstatných okolnostiach výstavby, čo však bolo vyvrátené krajským súdom ako aj odvolacím súdom v tomto rozhodnutí.

Obžalovaný sa v odvolaní bránil aj tým, že svoju aktivitu za účelom realizácie projektu vyvíjal až do roku 2001 a že peňažné prostriedky označené ako „škoda“ boli použité na ďalšie financovanie výstavby. Obžalovaný JUDr. H. A. však v tomto smere nepomenoval žiadne konkrétne úkony, ktoré mali byť realizované a financované z uvedených prostriedkov. Uviedol, že do pracovného pomeru prijal staviteľa - poškodeného Ing. E. F., avšak ten sa na hlavnom pojednávaní celkom jasne vyjadril (č. l. 2 295), že hoci mal robiť stavbyvedúceho, sám odišiel po dvoch alebo troch mesiacoch, nakoľko nedostal výplatu za svoju prácu. V tejto súvislosti nemožno opomenúť, že obžalovanému bolo v tejto veci vznesené obvinenie 5. novembra 2000 (č. l. 3-4) a preto tvrdenie o tom, že sa pokúšal stavbu realizovať až do roku 2001, sa dá vnímať aj ako súčasť jeho obhajoby.

Pokiaľ obžalovaný v odvolaní uviedol, že H. Z. 3. júna 1999 došiel do V. s pracovníkmi, technikou, materiálom a príslubom, že v júni bude vydané stavebné povolenie, tak ani toto tvrdenie nezodpovedá zabezpečeným listinným dôkazom, z ktorých vyplýva, že samotná žiadosť o stavebné povolenie bola podaná až 17. júna 1999 (č. l. 415). Ako zároveň vyplýva z rozhodnutia Okresného úradu Trnava, č. G 99/03253/ŽP-SP-Si z 12. júla 1999 (č. l. 418), správne konanie vo veci vydania stavebného povolenia na stavbu „J.“ bolo nielen z dôvodu absencie stavebného povolenia na cesty, parkoviská a obslužnú komunikáciu prerušené 12. júla 1999 (č. l. 418).

Najvyšší súd zastáva názor, že obžalovaný znevažuje všetky vyššie uvedené zistenia, ak uvádza, že príčinou nerealizovania výstavby mali byť úkony poškodeného JUDr. J. E. uskutočnené po čase spáchania inkriminovaného skutku. Totiž, ako už bolo uvedené, stavebné povolenie v tejto veci bolo vydané 15. februára 2000 a nadobudlo právoplatnosť 22. marca 2000 (č. l. 427-430). Kúpnu zmluvu z 10. mája 2000, ktorej predmetom bol odplatný prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území V., parcela č. XXX/X, vytvorenej z parcely č. XXX/X, zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX (ide o časť pozemku, na ktorom sa mala výstavba realizovať) pritom za predávajúceho podpísal sám obžalovaný (č. l. 457-458). K vydaniu predbežného opatrenia (č. l. 464-465), ktorým bol obžalovaný povinný zdržať sa akéhokoľvek nakladania s nehnuteľnosťami zapísanými v evidencii nehnuteľností na Okresnom úrade v Trnave - katastrálnom odbore na liste vlastníctva č. XXXX - katastrálne územie V., parcelami č. XXX/X o výmere 1 771 m² a č. XXX/X o výmere 123

m2, došlo 10. júna 2000 a teda viac než po 14 mesiacoch od podpísania zmluvy o budúcej zmluve s poškodeným JUDr. J. E. a po približne pol roku od predpokladaného termínu ukončenia výstavby. Obžalovaný aj túto skutočnosť podľa najvyššieho súdu využil len ako ďalšiu zámienku, pre ktorú k výstavbe polyfunkčného objektu v konečnom dôsledku nedošlo; to isté platí aj v súvislosti s neskorším exekučným konaním, na ktoré obžalovaný vo svojom odvolaní poukázal.

Objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu podvodu vyžaduje okrem obohatenia (konanie) seba alebo iného na škodu cudzieho majetku a spôsobenia škody na cudzom majetku (následok) aj uvedenie (konanie) iného do omylu alebo využitie niečieho omylu (konanie). Keďže obžalovaný tvrdí, že nikoho neuviedol do omylu najvyšší súd uvádza:

Páchateľ uvedie niekoho do omylu tak, že v rozpore s realitou predstiera existenciu určitých rozhodných skutočností, čím vytvára rozpor medzi predstavou podvádzanej osoby o realite a realitou samou. Uvedenie do omylu môže mať aj podobu ľsti (konanie páchatel'a v sebe zahŕňa určitú mieru rafinovanosti) alebo „obyčajného" poskytnutia nepravdivej informácie.

Páchateľ využije niečí omyl vtedy, ak dotknutá osoba sa mýli ohľadom rozhodných skutočností, páchatel' tento jej omyl zistí a následne ho využije k obohateniu seba alebo iného, a tak spôsobí škody na cudzom majetku.

V predmetnej veci obžalovaný konal tak, že dotknutým osobám predstieral skutočnosti, ktoré boli v rozpore s realitou - vlastníctvo k pozemku, začiatok výstavby, čím záujemcov o byty klamal - uvádzal do omylu. Obhajoba obžalovaného, že týmto osobám vysvetlil, že združenie nie je vlastníkom pozemku a podobne, bola vyvrátená výpoveďami poškodených. Obžalovaný tak celkom jednoznačne naplnil ním spochybňované konanie ako súčasť objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Pokiaľ obžalovaný tvrdí, že mal snahu stavbu realizovať, že sa nechcel obohatiť, ani nikomu spôsobiť škodu, spochybňuje tak naplnenie subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podvodu. K tomu najvyšší súd uvádza:

Úmysel páchatel'a podvodným konaním obohatiť seba alebo iného a spôsobiť tak na cudzom majetku škodu, musí byť daný v okamihu, kedy na základe podvodného konania dotknutá osoba uskutoční právne konanie spojené s majetkovou dispozíciou. Obžalovaný JUDr. A. tak už v okamihu uzatvárania zmlúv o budúcich zmluvách musel preukázateľne konať v úmysle stavbu nerealizovať, resp. nerealizovať ju v uvádzaných lehotách, alebo aspoň s vedomím toho, že svoju povinnosť nebude schopný s ohľadom na okolnosti prípadu splniť riadne a včas.

V tomto prípade obžalovaný vedel, že realizácia stavby bude problematická (ak vôbec) a bol uzrozumený s tým, že svoj záväzok voči dotknutým osobám nebude schopný splniť ani riadne a ani včas. Konal tak v nepriamom úmysle - § 4 písm. b) Trestného zákona, čím je podľa odvolacieho súdu splnená aj subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu podvodu.

Podstatnú časť odvolacej argumentácie obžalovaný venoval úvahe zameranej na nevyhnutnosť zastavenia jeho trestného stíhania z dôvodu neprimeranej dĺžky konania v tejto veci ako aj ďalším tomu pridruženým námietkam.

V preskúmvanej veci došlo k extrémnym priet'ahom, čo bez potreby ďalšieho komentára svojimi dvoma nálezmi (I. ÚS 133/2017 a III. ÚS 302/2018) konštatoval už Ústavný súd Slovenskej republiky. V zmysle ustálenej súdnej praxe však ani táto skutočnosť nezakladá dôvod na zastavenie trestného stíhania, ako sa nesprávne domnieva obžalovaný. Totiž, aj keď čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky priznávajú každému právo na to, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, resp. bez zbytočných priet'ahov, na zastavenie trestného stíhania len z dôvodu jeho neprimeranej dĺžky neexistuje žiaden zákonný podklad, pričom povinnosť zastaviť trestné stíhanie v takom prípade nevyplýva ani zo žiadnej medzinárodnej

zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Ani skôr označené nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými bolo vyslovené porušenie práv obžalovaného, neuložili krajskému súdu povinnosť zastaviť toto trestné stíhanie, ba práve naopak, súdu prvého stupňa bolo prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

V tomto kontexte možno poukázať na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých by sa celkom priečilo zneniu čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ak by orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorý prietahy spôsobil, sám rezignoval na splnenie účelu trestného konania, ako je upravený v ustanovení § 1 ods. 1 Trestného poriadku. V tomto ohľade si je potrebné uvedomiť, že trestné konanie je ovládané viacerými zásadami zaručujúcimi naplnenie uvedeného účelu. Tieto zásady sa pritom uplatňujú nielen z pohľadu samotného obvineného, ale aj z pohľadu práv a povinností ostatných subjektov a strán trestného konania. Najmä s ohľadom na práva týchto ostatných subjektov, prípadne strán na trestnom konaní zúčastnených, je akceptácia záveru o možnosti orgánu, ktorý prietahy v konaní sám spôsobil, zastaviť trestné stíhanie, celkom neprijateľná (porovnaj napríklad s rozsudkom, sp. zn. 5To/14/2015 z 3. marca 2016, uznesením, sp. zn. 1TdoV/14/2015 zo 14. decembra 2016 alebo uznesením, sp. zn. 4Tdo/41/2020 z 25. augusta 2020).

Predchádzajúcim dvom odsekom tohto uznesenia naplno zodpovedá judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 10/2011), z ktorej vyplýva, že porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote je možné napraviť aj v nepeňažnej forme, konkrétne aplikáciou mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia § 40 ods. 1 Trestného zákona, a teda uložením trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Takýto postup bol napokon celkom legitímne zvolený aj v preskúmanom prípade, keď použitím ustanovenia § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c) Trestného zákona došlo k výraznému zmierneniu uloženého trestu odňatia slobody vo výmere 2 roky pri sadzbe ustanovenej podľa § 250 ods. 5 Trestného zákona v rozmedzí 5 rokov až 12 rokov, čo krajskému súdu v konečnom dôsledku zároveň umožnilo aplikovať § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona o podmienечnom odsúdení obžalovaného.

Najvyšší súd na rozdiel od krajského súdu, na zvýraznenie potreby primeranej satisfakcie pre obvineného za extrémne prietahy v jeho trestnej veci neštandardne ale, podľa názoru najvyššieho súdu oprávnene a ústavne akceptovateľne, aplikoval v súvislosti s výrokom o treste čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti“.

Podľa čl. 13 Dohovoru „Každý, koho práva a slobody priznané týmto Dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností“.

Čl. 13 Dohovoru tým, že priamo vyjadruje povinnosť štátov chrániť ľudské práva na prvom mieste a najmä v rámci svojho právneho systému, zakladá dodatočnú záruku toho, že jednotlivci sa bude tešiť z týchto svojich práv. Predmetom článku 13 je poskytnúť prostriedok, pomocou ktorého môžu jednotlivci na vnútroštátnej úrovni dosiahnuť nápravu porušenia svojich práv zaručených Dohovorom, bez toho aby museli viesť do chodu medzinárodný mechanizmus sťažnosti na EŠLP.

EŠLP vo veci Airey p. Írsku vyslovil, že požiadavky čl. 13 sú menej prísne ako požiadavky čl. 6 ods. 1

Dohovoru. Čl. 6 ods. 1 je tak k čl. 13 vo vzťahu špeciality. Čl. 13 preto v zásade nie je aplikovateľný, ak k porušeniu dohovoru dôjde v rámci súdneho konania, pričom jedinou výnimkou z tohto pravidla sa stali námietky porušenia čl. 13 vo vzťahu k nerešpektovaniu požiadavky primeranej lehoty v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

V predmetnej veci už Ústavný súd Slovenskej republiky svojimi dvoma nálezmi I. ÚS 133/2017 a III. ÚS 302/2018 konštatoval porušenie práva obžalovaného JUDr. H. A. na prerokovanie veci v primeranej lehote. Podľa názoru najvyššieho súdu možno v predmetnej veci, zohľadniac aj čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pri konštatovaní extrémnych prietahov v konaní, pristúpiť k aplikácii ustanovenia čl. 13 Dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Vychádzajúc z čl. 13 Dohovoru dáva najvyšší súd týmto rozhodnutím obžalovanému „do rúk“ - účinný právny prostriedok nápravy porušenia jeho práv priznaných mu nielen Trestným poriadkom a Ústavou Slovenskej republiky, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru vo forme „neštandardného“ upustenia od potrestania za situácie, keď to slovenský Trestný poriadok expreis verbis nepripúšťa. Preto rozhodol najvyšší súd o upustení od potrestania.

+ + +

Najvyšší súd sa nestotožnil s úvahami obžalovaného k § 88 Trestného zákona, na podklade ktorých odvodil svoje ďalšie výhrady týkajúce sa potreby zmiernenia právnej kvalifikácie skutku a v nadväznosti na to aj pomínutia dôvodu na nutnú obhajobu podľa § 36 ods. 3 Trestného poriadku.

Podľa § 88 Trestného zákona na okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, prihliadne sa len vtedy, keď pre svoju závažnosť zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť.

K citovanému ustanoveniu možno uviesť, že tzv. „starý“ Trestný zákon účinný do 31. decembra 2005 vychádza z koncepcie materiálneho chápania trestného činu, pričom § 88 tohto zákona uvedenú koncepciu premieta aj do úpravy podmienok vyššej trestnosti. Okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, je formálnym znakom kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu; tým, že pristupuje k základnej skutkovej podstate, táto okolnosť zvyšuje typovú nebezpečnosť činu. Ustanovenie § 88 Trestného zákona vyžaduje, aby takáto okolnosť, hoci z formálneho hľadiska naplnená, bola posudzovaná aj cez kritérium nebezpečnosti činu pre spoločnosť, keďže výsledný stupeň nebezpečnosti konkrétneho činu môže byť značne znížený inými okolnosťami, a to až do takej miery, že prísnejší postih páchatel'a by nebol v súlade s materiálnym chápaním trestného činu. Splnenie tejto materiálnej podmienky treba skúmať vždy, a teda aj v prípade, ak naplnenie danej okolnosti ako znaku kvalifikovanej podstaty je z formálnej stránky jednoznačné (R 13/1980); môže ísť napr. o ťažší následok spočívajúci v spôsobení väčšej škody (k tomu bližšie viď Matys, Karol a kol. Trestný zákon 1. Komentár. Bratislava: Obzor 1978, str. 461-463). Zároveň platí, že pri skúmaní, či v konkrétnom prípade je splnená materiálna podmienka podľa § 88 Trestného zákona, treba vychádzať z komplexného hodnotenia stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť, a teda z hľadísk uvedených v § 3 ods. 4 Trestného zákona (R 4/1965). Citujúc naposledy označené ustanovenie, stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť je určovaný najmä významom chráneného záujmu, ktorý bol činom dotknutý, spôsobom vykonania činu a jeho následkami, okolnosťami, za ktorých bol čin spáchaný, osobou páchatel'a, mierou jeho zavinenia a jeho pohnútkou.

Najvyššiemu súdu je súčasne známa judikatúra (R 11/1963 či R 18/1966-II), podľa ktorej, ak súd dospeje k záveru, že sú splnené podmienky pre použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 88 Trestného zákona, nie je možné súčasne použiť ustanovenie § 40 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody s poukazom na výnimočné okolnosti prípadu, pretože tieto výnimočné okolnosti vyjadrujú podstate tú skutočnosť, že stupeň nebezpečnosti pre spoločnosť je v konkrétnom prípade nízky. Použitie ustanovenia § 40 Trestného zákona nie je vylúčené ani v týchto prípadoch pre mimoriadne pomery páchatel'a, teda pre skutočnosti, ktoré v podstate ležia mimo okruh stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť.

K mimoriadnemu zníženiu trestu odňatia slobody podľa § 40 ods. 1 Trestného zákona možno pristúpiť, ak má súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a za to, že by použitie trestnej sadzby odňatia slobody ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že možno účel trestu dosiahnuť i trestom kratšieho trvania, môže znížiť trest odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom.

Neopodstatnené priet'ahy trestného konania, ktoré vyústili do porušenia práva obžalovaného na prejednanie veci v primeranej lehote, podľa názoru najvyššieho súdu treba považovať za pomery páchatel'a, ktoré umožňujú aplikovať ustanovenie § 40 ods. 1 Trestného zákona a v extrémnych prípadoch ako je aj tento umožňujú aplikovať čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 Dohovoru aj v prípade, ak obžalovaný bol uznaný za vinného z kvalifikovaného trestného činu (porovnaj s rozsudkom Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 8 Tdo 596/2005 z 20. júla 2005).

Všeobecne k pomerom páchatel'a možno uviesť, že tieto charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, nakoľko v ich svetle rovnaký trest môže byť pre odlišných páchatel'ov rôzne citelný. Ide o takú charakteristiku obvineného, ktorá sa nepremiata do stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť - na rozdiel od pojmu „osoba páchatel'a", ktorý spadá medzi hľadiská stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť podľa § 3 ods. 4 Trestného zákona. Zároveň platí, že pomery páchatel'a je nutné hodnotiť nie v dobe spáchania činu, ale v čase rozhodovania o treste. Pomery páchatel'a v zmysle § 40 ods. 1 Trestného zákona sú teda skutočnosti, ktoré nemajú priamy vzťah k spáchaniu trestného činu a nie sú teda hodnotené v rámci stupňa jeho spoločenskej nebezpečnosti podľa § 3 ods. 4 Trestného zákona (viď uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 7 Tdo 850/2004 z 23. septembra 2004). Neprimeraná dĺžka trestného konania, na ktorej účelovom predlžovaní sa nepodieľal sám obvinený, vedie k neblahým dopadom na kvalitu života takejto osoby najmä vo sfére jej rodinného, sociálneho a pracovného života. S plynutím času sa zároveň vytráca účel trestu v zmysle § 23 ods. 1 Trestného zákona, ktorým je individuálna a generálna prevencia.

Obžalovaný bol ako spolupáchateľ uznaný za vinného z podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona. Pokiaľ ide o naplnenie kvalifikačného znaku spôsobenia škody veľkého rozsahu z formálneho hľadiska, s tým sa krajský súd podrobne vysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia na stranách 23 až 24. Stupeň nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť podľa § 88 Trestného zákona v tomto prípade podstatne zvyšuje predovšetkým počet poškodených, dlhší časový interval, počas ktorého dochádzalo k páchaniu trestného činu, ako aj výška spôsobenej škody, ktorá podstatne presiahla sumu rovnajúcu sa škode veľkého rozsahu.

Najvyšší súd dospel k záveru, že neprimeraná dĺžka konania môže odôvodniť mimoriadne zníženie trestu s ohľadom na pomery páchatel'a; ako taká, resp. sama o sebe však nemá vplyv na oslabenie stupňa nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť v zmysle § 88 Trestného zákona, nakoľko ten sa posudzuje k času spáchania trestného činu - inými slovami nie je určovaný neprimeranou dĺžkou konania, ktorá nastala dávno po spáchaní trestného činu.

Vychádzajúc zo skôr uvedeného, v danom prípade boli splnené podmienky nutnej obhajoby podľa § 36 ods. 3 Trestného poriadku, keďže sa konalo o trestnom čine, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov. Za daného stavu krajský súd v zmysle § 202 ods. 3 veta druhá Trestného poriadku nemohol vykonať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu.

Zo spisového materiálu vyplýva, že po podaní obžaloby krajský súd opatrením z 23. februára 2006 s odkazom na § 39 ods. 1 Trestného poriadku zrušil zastupovanie obžalovaného ustanovenou obhajkyňou JUDr. Máriou Jezerskou, nakoľko tento si sám zvolil nového obhajcu JUDr. Jozefa Holiča (č. l. 1 568), ktorá sa vzdala obhajoby obžalovaného elektronickým oznámením 11. apríla 2019 (č. l. 2 278-9) a taktiež poštou, ktorá bola súdu doručená 15. apríla 2019 (č. l. 2 279). Nakoľko obžalovaný si nového obhajcu nezvolil a vo veci bol daný dôvod nutnej obhajoby podľa § 36 ods. 3 Trestného poriadku, krajský súd mu opatrením z 9. mája 2019 ustanovil za obhajkyňu JUDr. Janu Kubáňovú (č. l. 2 308). Skorším

opatrením z 20. decembra 2016 okrem toho krajský súd obžalovanému podľa § 40a ods. 1 Trestného zákona ustanovil náhradnú obhajkyňu Mgr. Ninu Szalóovú (č. l. 2 004).

Hoci obžalovaný, resp. jeho zvolený obhajca opakovane vzniesli výhrady voči ustanovenej ako aj náhradnej obhajkyňi, tieto spočívali primárne v tom, že sa proti vôli obžalovaného zúčastňovali na nariadených úkonoch trestného konania, čím sa mali spolupodieľať na porušovaní jeho práva na prejednanie veci primeranej lehote. Obžalovaný v tomto smere nepodal žiadosť o nahradenie čo i len jednej z obhajkýň podľa § 40 Trestného poriadku, pričom dôležitý dôvod na takýto postup ex post nevzhliadol ani odvolací súd.

Pokiaľ obžalovaný poukázal na (podľa vlastných slov) „nepochopiteľnú“ zmenu členky senátu JUDr. Janky Klčovej za Mgr. Kristínu Ferenciovú, tak k tomu možno uviesť, že išlo o celkom štandardný postup v zmysle § 197 Trestného poriadku, keďže Mgr. Kristína Ferenciová sa na hlavných pojednávaniach od začiatku (od 15. apríla 2019) zúčastňovala ako náhradná sudkyňa, pričom JUDr. Janku Klčovú vystriedala hneď na druhom hlavnom pojednávaní konanom 25. septembra 2019 a následne sa v tejto veci už ako „riadna“ členka senátu zúčastňovala až do porady a hlasovania o rozsudku. V tomto smere možno zdôrazniť, že náhradný sudca má podľa § 197 ods. 2 veta prvá Trestného poriadku pri hlavnom pojednávaní postavenie člena senátu.

Námietka, ktorou sa obžalovaný domáhal vyvolať pochybnosť o zaujatosti zákonnej sudkyne JUDr. Kataríny Stanislavskej, sa na hlavnom pojednávaní zaoberal už samotný krajský súd s tým, že sa o nej podľa § 31 ods. 7 Trestného poriadku konať nebude, nakoľko nebola vznesené bezodkladne podľa § 30 ods. 4 Trestného poriadku; krajský súd to odôvodnil tým, že obžalovaný sa najneskôr 8. marca 2019, keď mu bolo doručené uznesenie o uložení poriadkovej pokuty, jeho obhajcovi ako aj náhradnej obhajkyňi, musel dozvedieť, že sudkyňa JUDr. Katarína Stanislavská je členkou senátu, ktorý rozhoduje v jeho veci, ak teda svoju námietku zaujatosti vzniesol až podaním z 11. septembra 2019, nie je takáto námietka vznesená bezodkladne (porovnaj s č. l. 2 348).

Krajskému súdu v tomto prípade možno vytknúť, že nepostupoval procesne správne, keď s ohľadom na prechodné ustanovenie § 567c ods. 1 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. k úpravám účinným od 1. februára 2009 aplikoval § 31 ods. 7 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. (ktorému zodpovedá § 32 ods. 6 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z.), avšak to nič nemení na tom, že s danou námietkou sa vysporiadal vecne správne, berúc do úvahy aj znenie neskoršej právnej úpravy.

Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní konanom 24. februára 2020 (č. l. 2 487-2490; v priebehu ktorého obžalovaný odišiel po svojom výsluchu) a 6. apríla 2020 (č. l. 2 550-2 553; v priebehu ktorého obžalovaný odišiel po využití práva posledného slova) nič nenasvedčuje tomu, že by krajský súd nejakým spôsobom porušil zásadu prezumpcie neviny vo vzťahu k obžalovanému. Táto námietka teda nezodpovedá zaznamenanému priebehu konania pred súdom.

Obžalovanému treba dať za pravdu, že prvostupňový súd ho v predvolaniach na hlavné pojednávanie nariadené na 15. apríla 2019, 25. septembra 2019, 28. októbra 2019 a 2. decembra 2019 poučil podľa Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. účinného po 1. januári 2006, toto sa však nijakým spôsobom neodrazilo do samotného vedenia hlavného pojednávania, ktoré od otvorenia 15. apríla 2019 (za procesnej situácie uvedenej v § 219 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku) krajský súd vykonal v súlade s relevantnými ustanoveniami tzv. „starého“ Trestného poriadku.

Čo sa týka námietky, že senát krajského súdu v zložení z predsedu JUDr. Petra Sládka a sudkýň JUDr. Janky Klčovej a JUDr. Kataríny Stanislavskej na hlavnom pojednávaní konanom 11. apríla 2016 postupom podľa § 44 ods. 2 Trestného poriadku nepripustil tam menovaných poškodených do konania (č. l. 1 1890), a preto krajský súd v napadnutom rozsudku nemohol samostatným výrokom poškodených E. H. a Y. F. odkázať s ich nárokmi na náhradu škody na konanie o občianskoprávných veciach, tak k tomu sa žiada uviesť, že krajský súd o tejto otázke rozhodol podľa § 44 účinného do 31. júla 2004, hoci mal vychádzať zo znenia tohto ustanovenia účinného do 31. decembra 2005 a preto

správne mal rozhodnúť podľa § 44 ods. 5 Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005. Tento stav - nepripustenia poškodených do trestného konania trval až do vykonania hlavného pojednávania od začiatku v dôsledku zmeny senátu.

Podstatné je, že senát krajského súdu v novom zložení z predsedu JUDr. Martina Žovince a sudkýň Mgr. Kristíny Ferencziovej a JUDr. Kataríny Stanislavskej vykonal hlavné pojednávanie odznovu, a preto v súlade s § 206 ods. 2 Trestného poriadku sa predseda senátu po prednesení obžaloby opýtal poškodených, či trvajú na návrhu, aby sa obžalovanému uložila povinnosť na náhradu škody spôsobenej trestným činom a v akom rozsahu; pri neprítomných poškodených bol predseda senátu povinný takýto návrh prečítať zo spisu (ak v ňom bol obsiahnutý), čo aj v tomto prípade urobil. Za danej situácie bol následne krajský súd podľa § 228 ods. 1 a § 229 Trestného poriadku povinný o včas uplatnenom nároku na náhradu škody rozhodnúť.

Na podklade vyššie rozvedených úvah najvyšší súd rozhodol spôsobom, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší opravný prostriedok nie je prípustný.